

Byla C-112/24**Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį****Gavimo data:**

2024 m. vasario 12 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Sąd Najwyższy (Lenkija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2024 m. sausio 11 d.

Pareiškėjas:

L. S.

Pagrindinės bylos dalykas

Sąd rejonowy (Apylinkės teismas) teisėjo gynėjo prašymas byloje įvertinti, ar *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) teisėjas, paskirtas į kolegiją, nagrinėjančią bendrosios kompetencijos teismo teisėjo drausmės bylą, atitinka nepriklausomumo ir nešališkumo reikalavimus

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

- 1 Nacionalinėje teisėje nustatytos formos teisėjo nepriklausomumo ir nešališkumo vertinimo atitiktis Sąjungos teisei, visų pirma ESS 19 straipsnio 1 dalies antrai pastraipai, siejamai su Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnio pirma ir antra pastraipomis; klausimai pateikti pagal SESV 267 straipsnį.

Prejudiciniai klausimai

I. Ar Europos Sąjungos sutarties 19 straipsnio 1 dalies antra pastraipa, siejama su Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnio pirma ir antra pastraipomis, turi būti aiškinama taip, kad:

1) nacionalinis Aukščiausiasis Teismas specialiu procesu, kurį inicijuoja šalis pateikdama prašymą įvertinti, ar Aukščiausiojo Teismo teisėjas, paskirtas į kolegiją, nagrinėjančią bendrosios kompetencijos teismo teisėjo drausmės bylą, atitinka nepriklausomumo ir nešališkumo reikalavimus, privalo *ex officio* įvertinti, ar iš visos Aukščiausiojo Teismo teisėjų sudėties atsitiktine tvarka paskirta kolegija yra „pagal įstatymą įsteigtas“ teismas;

2) jeigu prašymas įvertinti, ar Aukščiausiojo Teismo teisėjas atitinka nepriklausomumo ir nešališkumo reikalavimus, grindžiamas tuo, kad toks teisėjas buvo paskirtas į šias pareigas pagal ydingą (iš esmės) paskyrimo procedūrą, tai į penkių teisėjų kolegiją, sudarytą atsitiktine tvarka iš visos Aukščiausiojo Teismo teisėjų sudėties, negali būti įtraukti Aukščiausiojo Teismo teisėjai, kurie buvo paskirti pagal tą pačią ydingą paskyrimo procedūrą, nes tokia Aukščiausiojo Teismo sudėtis negali būti laikoma pagal įstatymą įsteigtu nepriklausomu ir nešališku teismu;

3) jeigu byloje dėl įvertinimo, ar į teismo kolegiją įtrauktas Aukščiausiojo Teismo teisėjas atitinka nepriklausomumo ir nešališkumo reikalavimus (sprendžiant bendrosios kompetencijos teismo teisėjo drausmės bylą), šalis įrodė, kad dėl šio Aukščiausiojo Teismo paskyrimo į šias pareigas per ydingą (iš esmės) procedūrą sudaryta teismo kolegija neatitinka pagal įstatymą įsteigto nepriklausomo ir nešališko teismo reikalavimų, priimant sprendimą dėl prašymo įvertinti, ar Aukščiausiojo Teismo teisėjas atitinka nepriklausomumo ir nešališkumo reikalavimus, nebereikia nacionalinėje teisėje nustatyta tvarka vertinti to teisėjo elgesio po jo paskyrimo į teisėjo pareigas ir drausmės bylos pobūdžio, todėl aplinkybių, susijusių su šio teisėjo elgesiu po jo paskyrimo į Aukščiausiojo Teismo teisėjo pareigas, nenurodymas prašyme nėra pagrindas atmesti prašymą remiantis nacionalinės teisės nuostatomis (*Ustawa z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym*) (2017 m. gruodžio 8 d. Aukščiausiojo Teismo įstatymas) 29 straipsnio 10 dalis)?

– Tuo atveju, jei į I punkto 2 papunktyje pateiktą klausimą būtų atsakyta teigiamai:

II. Ar Europos Sąjungos sutarties 19 straipsnio 1 dalies antra pastraipa, siejama su Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnio [pirma ir antra pastraipomis], turi būti aiškinama taip, kad:

teisėjas – teisėjų kolegijos, nagrinėjančios bylą, kurioje vertinama, ar teisėjas (paskirtas nagrinėti bendrosios kompetencijos teismo teisėjo drausmės bylą) atitinka nepriklausomumo ir nešališkumo reikalavimus, narys – pirmiausia gali pateikti prašymą nušalinti nuo bylos nagrinėjimo kitą (-us) iš visos Aukščiausiojo Teismo teisėjų sudėties atsitiktine tvarka išrinktą (-us) teisėją (-us), kuris (-ie) į Aukščiausiojo Teismo teisėjo pareigas buvo paskirtas (-i) pagal ydingą (iš esmės) paskyrimo procedūrą, dėl kurios teismas, į kurio sudėtį jis (jie) įeina, negali būti laikomas pagal įstatymą įsteigtu, nepriklausomu ir nešališku teismu, ir, antra,

prašyti, kad tokio prašymo nenagrinėtų teisėjas, kuris taip pat buvo paskirtas į Aukščiausiojo Teismo teisėjo pareigas pagal tokią ydingą paskyrimo procedūrą?

III. Ar tuo atveju, jeigu II punkte nurodytas prašymas paliekamas nenagrinėtas (nacionalinio teismo nutartimi), teisėjas, kuris pateikė tokį prašymą, gali atsisakyti atlikti veiksmus byloje dėl Aukščiausiojo Teismo teisėjo atitikties nepriklausomumo ir nešališkumo reikalavimams vertinimo, ar turėtų dalyvauti priimant sprendimą, paliekant šaliai teisę nuspręsti, ar jį ginčyti dėl to, kad jis pažeidžia šalies teisę į tai, kad bylą nagrinėtų teismas, atitinkantis Europos Sąjungos sutarties 19 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 [straipsnio pirmoje ir antroje pastraipose] nustatytus reikalavimus?

IV. Ar teisėjų kolegijos sudarymo neteisėtumui – byloje, kurioje nagrinėjama teisėjo atitiktis nepriklausomumo ir nešališkumo reikalavimams – turi įtakos, atsižvelgiant į Europos Sąjungos sutarties 19 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnio antrą pastraipą, tai, kad penkių narių kolegijoje tik vienas teisėjas buvo paskirtas pagal ydingą (iš esmės) paskyrimo į Aukščiausiojo Teismo teisėjo pareigas procedūrą, t. y. ar tokiu atveju vis dėlto galima tęsti bylos nagrinėjimą ir priimti sprendimą, jeigu dėl daugumos paskirtų kolegijos narių nekyla paskyrimo į Aukščiausiojo Teismo teisėjo pareigas ydingumo problema?

Nurodytos Sąjungos teisės nuostatos

Europos Sąjungos sutartis: 4 straipsnio 3 dalis, 6 straipsnio 1 dalis, 19 straipsnio 1 dalies antra pastraipa

Sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo: 2 straipsnio 1 ir 2 dalys, 267 straipsnis

Pagrindinių teisių chartija: 47 straipsnio pirma ir antra pastraipos

Nurodyta Teisingumo Teismo jurisprudencija

2019 m. lapkričio 19 d. Sprendimas *A. K. ir kt. (Aukščiausiojo Teismo Drausmės bylą kolegijos nepriklausomumas)*, C-585/18, C-624/18 ir C-625/18, EU:C:2019:982 (toliau – Sprendimas A. K.)

2022 m. kovo 29 d. Sprendimas *Getin Noble Bank*, C-132/20, EU:C:2022:235

2023 m. gruodžio 21 d. Sprendimas *Krajowa Rada Sądownictwa (Leidimas teisėjui toliau eiti pareigas)*, C-718/21, EU:C:2023:1015

2008 m. liepos 1 d. Sprendimas *Chronopost ir La Poste / UFEX ir kt.*, C-341/06 P ir C-342/06 P, EU:C:2008:375

2019 m. birželio 24 d. Sprendimas *Popławski*, C-573/17, EU:C:2019:530

2019 m. liepos 29 d. Sprendimas *Torubarov*, C-556/17, EU:C:2019:626

2003 m. gegužės 22 d. Sprendimas *Connect Austria*, C-462/99, EU:C:2003:297

2005 m. birželio 2 d. Sprendimas *Koppensteiner*, C-15/04, EU:C:2005:345

2021 m. spalio 6 d. Sprendimas *W. Ž. (Aukščiausiojo Teismo Išimtinės kontrolės ir viešųjų reikalų kolegija – Skyrimas)*, C-487/19, EU:C:2021:798

Nurodyta Europos Žmogaus Teisių Teismo jurisprudencija

2021 m. liepos 22 d. Sprendimas *Reczkowicz prieš Lenkiją*

2022 m. vasario 3 d. Sprendimas *Advance Pharma sp. z o.o. prieš Lenkiją*, peticijos Nr. 1469/20

2020 m. gruodžio 1 d. Sprendimas *G. Astradsson prieš Islandiją*, peticijos Nr. 26374/18

2021 m. gegužės 7 d. Sprendimas *Xero Flor sp. z o.o. prieš Lenkiją*, peticijos Nr. 4907/18

2021 m. lapkričio 8 d. Sprendimas *Dolińska-Ficek ir Ozimek prieš Lenkiją*, peticijos Nr. 49868/19 ir peticijos Nr. 57511/19

Nurodytos nacionalinės teisės nuostatos

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Lenkijos Respublikos Konstitucija): 45 straipsnio 1 dalis

Ustawa z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (2017 m. gruodžio 8 d. Aukščiausiojo Teismo įstatymas): 10 straipsnio 1 dalis, 29 straipsnio 4, 5, 6, 8, 9, 10, 15, 17, 18, 21 ir 24 dalys, 22a straipsnio 1 dalis, 26 straipsnio 2, 3 ir 4 dalys, 73 straipsnio 1 dalis

Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (2001 m. liepos 27 d. Įstatymas dėl bendrosios kompetencijos teismų sistemos): 128 straipsnis

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (1997 m. birželio 6 d. Įstatymas – Baudžiamojo proceso kodeksas): 30 straipsnio 1 ir 2 dalys, 41 straipsnio 1 dalis, 42 straipsnio 1 dalis, 534 straipsnio 1 ir 2 dalys

Glaustas faktinių aplinkybių ir proceso pagrindinėje byloje aprašymas

Bylos faktinės aplinkybės didžiąja dalimi sutampa su bylų C-96/24 ir C-103/24 faktinėmis aplinkybėmis, o likusia bylos dalimi yra analogiškos.

Glaustas prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagrindimas

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvai didžiąja dalimi sutampa su prašymų priimti prejudicinį sprendimą bylose C-96/24 ir C-103/24 motyvais, o likusia dalimi yra analogiški.

DARBINIS VERTINIMAS